

כיצד מתכוננת ישראל למתקפת הטילים הבאה?

מאת: ד"ר עודד עמיחי, 13.7.2011

השר להגנת העורף, מתן וילנאי, ושר הביטחון, אהוד ברק, הצטרפו לאחרונה לאזהרות שנשמעו קודם לכן מפי ראש אמ"ן היוצא, אלוף (מיל.) עמוס ידלין ואחרים, על עוצמת האיומים על ישראל מטילים ורקטות. מערכת הביטחון מבססת את מערכת ההגנה מאיומים אלה על טילי יירוט בלבד – כיפת ברזל, שרביט קסמים, פטריוט-3, חץ-2, חץ-3. האם תוכנית הגנה זו ישימה? למה מתעלמת מערכת הביטחון מפתרון הלייזר (הכימי, סקייגארד) שבפיתוחו השקיעה ישראל יחד עם ארה"ב כ- 400 מיליון דולר?

קברניטי מערכת הביטחון, יצאו לאחרונה בהצהרות כנות להחריד על הצפוי לישראל במלחמת הטילים הבאה:

השר להגנת העורף, מתן וילנאי, הציג, במפגש עם 70 נציגי תעשיות וחברות תשתית ב- 2.6.2011, תרחיש לפיו "צריך להתכונן למלחמה עם סוריה, החיזבאללה והחמאס בו נותקף באלף טילים ליום במשך חודש, כולל תקיפת מתקני גז, תשתיות ודלק אסטרטגיים וירי מכוון לתל אביב". לדבריו, "הסורים לא צריכים לשגר לעבר המתקנים האלה מטחים של עשרות טילים, מכיוון שהמערכות שלהם מספיק מדויקות, כך שירי של כמה בודדים מעלה את הכול באוויר".

ב- 30.5.2011 מעלה השר וילנאי בפני ועדת השרים להיערכות העורף תכנית חרום לפינוי המוני של האוכלוסייה בעת ועקב התקפות הטילים הצפויות על כל שיטחה של המדינה. "300 אלף איש אמורים להיות מפונים מבתיהם". ואכן, בתרגיל פיקוד העורף (סוף יוני 2011) תורגל פינוי של 300-400 אלף איש מבתיהם.

שר הביטחון, אהוד ברק, אמר בדיון בוועדת החוץ והביטחון (11.7.2011) כי להערכתו, "ביום לחימה ממוצע צפויים ליפול על ישראל כחמישים טון חומר נפץ בפיזור סטטיסטי... ביכולתנו לירות מנגד 1,500 טון בצורה מאוד מדויקת". שר הביטחון אמר לחברי הוועדה כי "במידה שישראל תסיים את תכנית ההצטיידות בכל שכבות המיירטים - בהשקעה מוערכת של שבעה מיליארד שקל ובפריסה כלכלית של עשרים שנה, הדבר יוכל להביא לשינוי מהותי לחיוב במאזן האסטרטגי של ישראל באזור. אך לצורך כך נדרשת עליה בתקציב הביטחון".

חיל האוויר אינו מסתיר הסתייגותו מתוכנית ההגנה מטילים, והוא מתקשה להקצות מתקציב ההצטיידות שלו לצורכי הגנה. מדוע? האם חיל האוויר אינו מבין הצורך בשילוב מערכות יירוט טילים להגנת העורף כדי לאפשר לו חופש פעילות רב יותר לביצוע המשימות ההתקפיות להן הוא מיועד?

מערכת הגנה כזו המבוססת בלעדית על טילי יירוט היא יקרה ואינה יעילה, ולכן היא לא תיושם. התקציב שמייעד שר הביטחון לצורכי הגנה מטילים - 7 מיליארד שקל, זהים לכ- 2 מיליארד דולר. לפי חישובים שערכנו, דרושים 27 מיליארד דולר ל 10 ימי לחימה עבור מערכת הגנה המבוססת בלעדית על טילי יירוט, וכ- 50 מיליארד דולר ל 30 ימי לחימה, על פי התרחיש (המציאותי) של השר וילנאי. 2 מיליארד דולר יספיקו ליומיים או שלושה. איזה פתרון זה? מי ישקיע את זה? לא פלא שחיל האוויר מתנגד למערכות הגנה כאלה. אלה מערכות הגנה ליום אחד, אלה מערכות שלא יוכלו לספק הגנה לעורף ויביאו להתרוששות ודאית.

על זה כתב משה ארנס (הארץ, 28.12.2010):

"... במשך זמן רב דומה היה שמנהיגינו שרויים בהכחשה. תחילה נאמר לנו שמדענינו מפתחים מערכת ליירוט טילים בליסטיים שתוכל לשמש בעתיד מטריית הגנה לאזרחים ולהפיל כל טיל שהטרוריסטים ישגרו. לא צריך להיות מדען טילים כדי להבין שמדובר בחלום באספמיה. לבד מהאתגר הטכנולוגי העצום שמציב פיתוח מערכת כזאת, פערי העלות בין הטיל הפשוט המכוון נגד האוכלוסייה לבין המערכת המתוחכמת שנועדה ליירט אותו, גדולים מכדי שהדבר יהווה פתרון לבעיה. לאחר מכן נאמר לנו שביכולתנו להרתיע את הטרוריסטים משימוש בנשק זה נגדנו. תחשבו על זה טוב. מי כאן מרתיע את מי?" ...

הלייזר לעומת זאת עושה עבודה טובה בהרבה ועלות תפעולו שולית, כ- 2,000 דולר לכל יירוט, לעומת כ- 100 אלף דולר - עלות טיל כיפת ברזל (כשסיכויי הפגיעה שלו, בתוך מעטפת הביצועים הצרה שלו, קטנים בהרבה מ-1), וכן יותר ממיליון דולר - עלות מוערכת לטיל שרביט קסמים (שלדברי מערכת הביטחון יהיה אולי בשנת 2015), וכ- 3 מיליון דולר עלות טיל פטרויט-3 או חץ-2, כאשר עלות חץ-3 ומועד יישומו לוטים בערפל. ההשקעה בטילי יירוט מתכלה בזמן עימות ויש להשקיעה שוב לאחר מכן. בלייזר, לעומת זאת, ההשקעה העיקרית היא חד פעמית, וההשקעה השוטפת בירי (דלק) היא שולית.

שמונה מערכות סקייגארד בעלות של כ- 500 מיליון דולר (כולל השקעה ראשונית, חד פעמית, להעברה מתצורת נאוטילוס לסקייגארד) יסגרו הרמטית את רצועת עזה מכל ירי - רקטות ופצמ"רים, לא משנה לאן הם נורים.

שמונים מערכות סקייגארד קרקעיות (כולל הנ"ל) ועוד 5 מערכות סקייגארד מוטסות (אריאל) בעלות כוללת של 4.4 מיליארד דולר יסגרו כמעט לחלוטין את כל שטח ישראל לירי בליסטי, בין אם הוא נורה מטווח קצר (פצמ"רים, קסאמים, גראדים) ובין אם הוא נורה מטווח בינוני וארוך (פאג'רים, זלזלים, סקאדים,

שיהאבים, טילים מדויקים כמו F110 או M600 וטילי שיוט).

טילי יירוט מספקים לישראל הגנה פיקטיבית - יקרה, מוגבלת ביצועים, בלתי מציאותית. הגנה באמצעות לייזר (סקייגארד) כמרכיב מרכזי מספקת לישראל הגנה אמיתית - יעילה וזולה.

לייזר עתידי - "מצב מוצק", המועדף על מערכת הביטחון, מזכיר את ההצגה הקלאסית - "מחכים לגודו". מהמרים על לייזר שאיננו, שלא יהיה בעשור הקרוב, שביצועיו מוגבלים פיסיקלית, על פני לייזר יעיל, אמין ומוכח, שממשלה ישראלית קודמת יזמה פיתוחו לפני כ-15 שנה, שהוכיח עצמו מעל ומעבר ושניתן ליישמו תוך זמן קצר. הציפייה "ללייזר עתידי" הוא עוד "חלום באספמיה" כהגדרתו של משה ארנס.

מערכת הביטחון אינה מקיימת דיון אמיתי בסוגיה הרת גורל זו של הגנת העורף, לא חסוי ולא ציבורי, היא מתבשלת בתוך עצמה, ואינה מאפשרת למתנגדי מדיניותה להשמיע טיעוניהם בפורומים המתאימים. בכך היא מביאה את המדינה לקראת אסון בלתי נמנע. על זה כתב משה ארנס (הארץ, 28.12.2010):
"מוטב שראש הממשלה שלנו, שר הביטחון, השביעייה, הקבינט, המועצה לביטחון לאומי, צה"ל וועדת חוץ וביטחון של הכנסת, יפעילו את הראש ויתחילו לעבוד. המלאכה מרובה והזמן עלול להיות קצר. אחרת, כדאי שכבר נתחיל להתכונן לוועדת החקירה הבאה".

הכותב הוא יו"ר עמותת "מגן לעורף"